

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Hoare bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Geneva—Sydney

Simțim, și nimenea nu neagă, că omenirea se sbate pe patul durerilor. Sângerând încă după crâncena operație a războiului mondial, ea vede cu groază apropiindu-se în zare fantoma hidoasă a unui nou prăpăd. Aiurând de frică, ea strigă din răsuputeri: pace!

La căpătâiul bolnavului veghiază marii vraci ai iluziilor și nădejzilor universale. Cu istețime de prestidigitatori, ei schițează gesturi liniștitoare. Din hârtie și paragrafi inofensivi clădesc palate, în cari fantazia bolnavă vede tronând himera senină a păcii eterne. Dar în aceeaș vreme, la un semn al lor, miile de fabrici mascate varsă potop de arme și gaze ucigătoare.

Geneva este marele cazan, în care se fierbe de zor, cu mult aparat și multă cheltuială, cea mai nouă și mai ingenioasă pilulă a vremilor: „pacea tehnică”. Mii de doctori roiesc în jurul focului vrăjit, căutând noi și noi formule magice. Se ceartă pentru virgule, își zimbesc acru, împart ce nu e a lor, împacă partide necertate, dar n'au o singură vorbă pentru infamiile din Mexico.

Firește, în felul acesta s'ar putea întâmpla ca din cazanul „păcii tehnice” să iasă „războiul chimic” și, vrând să se înșele reciproc, neamurile lumii se vor trezi, într-o frumoasă zi de Maiu, căzând fiecare în groapa săpată cu atâta rafinare vecinului.

Nu, așa nu se va sălășlui pacea între fiii oamenilor. Alt drum duce spre țara liniștii senine: calea sufletului!

De zeci de veacuri, pe vreme bună și pe vreme rea, biserica lui Hristos bătătorește acest drum. Zi de zi și ceas cu ceas, fără odihnă și fără întreruperi, ea smulge din zarva și noroiul vieții miile de suflete chinuite, le ridică spre Dumnezeu și le reușază în imensă armonie a universului. Zi de zi, miile de pietri vii se așază în zidurile de vis ale templului adevăratei fericiri.

Aceia cari nu-și pot face o icoană de ansamblu din neconținută muncă de pace a bisericii, privească în zarea depărtată spre Sydney! Pământul sălbatc de ieri adăpostește cea mai grandioasă adunare de pace care trece peste puterile lumii. Și Sydney este doar o icoană fugară, viziunea concentrată de o zi, a vieții creștine de veacuri neîntreruptă.

Iar aceia, cărora li-se pare că prea încet progresa, ori că slăbește chiar gândul creștin în suflete, să măsoare distanța dela catacombe până la Sydney și să nu uite vorbele lui Ferrero (L'illustration din 8 Septembrie c.) că, împotriva aparențelor contrarii, veacul XIX a fost cel mai creștin secol din câte a înregistrat istoria și toată civilizația și cultura noastră, chiar aceea care se războiește cu Hristos, este un produs al creștinismului. Veacul XX va întrece pe cel îngropat și așa tot înainte, până se va înjăptui marile gând evanghelic al frățietății și păcii universale.

Peste Sydney însă, nu peste Geneva!

Comori cari se pierd

(—) O tainică lege a compensației ne face să prețuim monumentele trecutului cu atât mai mult, cu cât crește viteza de cucerire a viitorului și, în vârtejul uluitoarei producții a tehnicii moderne, să învăluim cu exagerată grijă și cele mai modeste intrupări ale frumuseții. De aceea asistăm astăzi la o înfrigurată scormonire a trecutului și la goana formidabilă după valori de artă. State, societăți culturale, particulari s'au luat la întrecere în acest câmp. Pretutindeni comisiuni pentru monumentele istorice, inventare, muzee, publicațiuni fără număr. Nu-i ușă de biserică, nu-i cruce la margine de drum, nu-i icoană ștersă de vremuri care să scape atenției cercetărilor oficiale ori particulare. Până și Rusia sovietică, în fierberea și halul în care se găsește, are grijă să facă o amănunțită inventarizare a bisericilor și picturilor lor.

Noi? Statul, cu a sa comisiune a monumentelor istorice, face ce poate. Dar „poate” cam puțin. Mai sunt câteva societăți culturale cu realizări ori începuturi laudabile. Atât. Lipsesc însă aproape cu totul dela această nobilă datorie tocmai puterile cari au cel dintâi drept și cel mai mare interes să o facă: bisericile. Intre ele și a noastră. Doar biserica reformată a făcut un început bucurător. La recentul congres ținut la Turda, au fost prezentate două albume, cu chipurile și desemele artistice ale vechilor biserici reformate, în deosebi a celor în primejdie să dispară și cari, studiate mai deaproape, s'au dovedit valori de istorie și artă nebănuite.

Se va spune, că trecutul nostru sărac și necăjit nu îmbie recoltă bogată pentru astfel de strădării. Dar cum o fi, el este cartea noastră de nobleță și trebuie să păstrăm cu cinste tot ce ne aduce aminte de el. Și dacă, pentru artă, nu am putut clădi monumental, din marmură și aur, am cioplit în lemn frumuseți neperitoare.

Cine le cunoaște? Câte hrisoave de preț dorm, cu colb de veacuri pe ele, prin cele poduri de biserici, prin „arhive” uitate de vreme! Câte turnuri minunate nu s'au ridicat spre cer din bisericuțele noastre de lemn, pe cari vremea le-a măturat fără urmă! Câte icoane s'au înecat și se înecă în fum de luminări proaste, câte nu s'au vărui pe ziduri! Câte notițe și însemnări de preț istoric pe foile mucegăite ale bătrânelor ceasloave și minee, aruncate prin cele strane! Câte cruci, potire, odăjdii, prapori de preț istoric ori artistic s'au prăpădit și se mai pierd și acum! Tot atâtea fărmituri din sufletul înaintașilor noștri, boabe de mărgăritar, cari ar putea fi podoaba noastră.

Se va spune iarăși, că avem inventarii la parohii și avem o conșcriere amănunțită a căr-

șilor vechi. — Iluzii. Conșcrierile și inventarele făcute de singuraticile parohii plătesc atâta, cât priceperea istorică și artistică a curatoritelor: aproape nimic. Alt ochiu, altă școală trebuie pentru a găsi mărgăritarul în praf, pentru a deosebi icoana, sculptura, inscripția de preț de strălucirile amăgitoare.

Atunci, ce-i de făcut? Mai întâi de toate trebuie să creem fără amânare un *museu bisericesc central*, în care să adunăm și să orânduim toate pietrele și amintirile trecutului, toate fărmiturile de artă ce ne-au lăsat străbunii și ne-a cruțat vremea, în care să se reflecteze, ca într-o oglindă, viața și podoaba bisericii noastre. Cunoscutul conducător al bibliotecii centrale arhidiecezane, d. prof. Lupeanu, care cel dintâi s'a gândit la salvarea acestor comori, a și cerut, pe cât știm, un local modest, în care să adune și orânduiască obiectele câte bruma s'au adunat până acum. Local însă până astăzi nu s'a găsit.

Trebuie apoi găsit chipul și modul de-a ști odată precis tot ce avem de preț prin satele și bisericile noastre. Nu ajung, spre scopul acesta, ordinațiuni date dela centru, oricât de cumiști ar fi, precum nu ajung puținele îndreptări din manualele de teologie pentru a feri pe sfinții de pe iconostase de înădușirea în fum și praf. Trebuie mers la fața locului cu priceperea și simțul necesar, adus la centru ce se poate, dete înțurări concrete pentru buna păstrare a altora, conșcriși și studiat tot ce prezintă interes.

De sigur, trebuie vreme pentru această muncă; dar avem răbdare destulă. — Trebuie om potrivit. Cu puțină bunăvoință se poate găsi și, dacă e nevoie, se pot pregăti și alții. — Mai pe sus de toate trebuie bani! Adevărat și nu. Ne trebuie mai întâi convingerea că stăm în fața unui lucru necesar, apoi voința de a-l realiza. Această voință va găsi și mijloacele. Căci, de-o pildă, am putea avea și noi inspectori bisericești, cum are biserica ortodoxă, cari să se priceapă, între altele, și în materia aceasta măcar atâta, ca să știe atrage luarea aminte asupra lucrurilor de valoare, și am putea avea chiar un specialist, încredințat cu formarea și conducerea pomenitului muzeu.

La tot cazul însă să facem tot ce putem. Va trebui să ne justificăm în fața viitorului!

Teme pentru sinoadele protopopești. Ținând seamă de hotărârile sinodului din 1927, cel mai nou cercular arhidiecezan fixează temele cari vor trebui tratate și discutate în sinoadele protopopești de toamnă. Ele sunt două: 1. Pregătirea copiilor la prima mărturisire și cuminecare; și 2. Mijloacele prin

cari se poate ajunge mai sigur la sfințirea Duminicii și a sărbătorilor.

Insaș alegerea temelor, cât se poate de actuale și practice, este un semn al vremilor. O dovadă a progresului continuu în adâncirea spiritualității, care se resimte, slavă Domnului, pe toată linia.

Totuș, involuntar, gândul ne poartă spre apus și ne arată distanțe uriașe ce avem de străbătut. Sinoadele din toamnă sunt chemate să ne ducă un pas mare înainte!

Nouă agitații pe chestia calendarului. Teama de-a nu se papistași prea de tot a îndemnat, la timpul său, Sfântul Sinod să mai păstreze o frântură din calendarul vechiu: data Paștilor. Socoteală greșită. S'a prevăzut doar' limpede și documentat, că această măsură incurcă restul calendarului bisericesc, și, în loc să împace spiritele habotnice, va produce noi tulburări atunci când va trebui schimbată.

La acest spectacol asistăm acum. Lăsând Paștile lui 1929 la data vechie, se tăia postul ss. Petru și Pavel. Sfântul Sinod s'a văzut nevoit deci să fixeze, pentru anul viitor, singura dată posibilă: 31 Martie, când sărbătorește și celelalte neamuri creștine cari au calendarul nou.

Hotărârea, singură cu putință, a Sfântului Sinod a stârnit însă o furtună de proteste și nemulțumiri. Nu numai Basarabeni și unele regiuni din Moldova, cari nici până azi n'au acceptat încă reforma calendarului, se agită din pricina noii dispozițiuni, ci și alții mulți. În presă se scrie neconținut, pro și contra, în termeni nu prea gentili la adresa cărmuirii bisericești, se fac agitații pe sate și ministerul cultelor e inundat de proteste cu sute de iscălituri. Și nu-i nădejde să se facă în curând liniște.

Este, de sigur, un spectacol regretabil, care pune din nou în dureroasă lumină starea de ignoranță religioasă a credincioșilor dominanți. Dar, ca orice greșală, ținuta ilogică a autorității ortodoxe, când cu schimbarea calendarului, se răsbună.

Sydney

— Un capitol de apologie catolică —

(a.) Câteva zile inimile catolicilor de pe întreg rotogolul, dela ghețarii polurilor și de sub palmierii equatorului, au peregrinat spre cel mai depărtat petec de pământ, unde neamurile lumii toate s'au adunat să vestească mărirea Impăratului ascuns sub vălul pâinii și al vinului. La Sydney, „regina sudului”, s'a înnoit de astă dată minunea Rusaliilor. Trecând mări și țări fără număr, din insule împrăștiate în valurile oceanelor și din continentele bătrâne, legiuni nesfârșite de credincioși s'au întâlnit aici ca să se închine, în multe limbi dar într'o singură simțire, Stăpânului mărilor și al păcii.

În vreme ce înțelepții veacului nostru clădesc cetățile fericirii din ură și noroi, fac păci de hârtie cu gânduri de războaie, Australia depărtată oferă spectacolul splendid al înălțării omului peste sine însuși, al înfrățirii tuturor fără gânduri ascunse, al păcii clădite pe stânca veșniciei. Fericit pământ și slăvită cetate, care primește cu osanale și strălucire neînchipuită, în admirația lumii întregi, pe Impăratul cerurilor, care în vechiul pământ al creștinismului parcă nu mai are unde să-și plece capul! Uriașul râu de entusiasm catolic, care i-a sgu-duit văzduhul în aceste zile, l-a răsplătit din belșug pentru toate suferințele și umilirile veacului, din frământările căruia s-a clădit!

Căci teatrul minunat al grandiosului congres euharistic este o alcătuire nouă și miraculoasă. Înainte cu un veac nu era decât colonie penitenciară, locul de surghiun și osândă al Angliei. Catolicii nu treceau mia, cei mai mulți condamnați politici irlandezi, exilați din cauza luptei pentru independență din 1798. — Și ce viață de martiri au trebuit să îndure! Cuitul lor proscris, lipsiți de preoți, siliți să meargă la biserica anglicană, credința lor s'a putut păstra numai prin minune.

Minunea a făcut-o Dumnezeu printr'un om simplu, un măiestru fierar: *William Davis*. Exilat la 1799 pe motive politice, acest om al lui Dumnezeu a scăpat aproape orb din tem-

nițele grele în cari a fost ținut. S'a așezat apoi în Sydney, unde prin muncă și cruțare își agonisi un rost de trai și o căsuță modestă. În această casă ospitală s'a născut biserica din Australia. În jurul fierarului se adunau sufletele dornice de mângăierile credinței și în rugăciuni fără număr cereau dela Domnul — un preot!

Într'o bună zi de Noemvrie 1817 a și coborât în mijlocul lor călugărul cistercic *Jeremia Flynn*. Peste 6000 de catolici au vărsat atunci lacrimi de bucurie.

Tânăra biserică progresa cu pași giganti. Cetele celorce se adunau la casa lui Davis sporiau peste așteptări. — Dar nu peste mult, într'o zi când pâr. Flynn venia dela un bolnav, acasă îl aștepta o echipă de soldați. A fost prins și trimis cu forța în Europa. Nu a avut timp nici să consume sf. euharistie, pe care o păstra într'o cutioară de lemn. — Servitorul a plecat, dar a rămas în mijlocul turmei Stăpânului, sub haina pâinii și a vinului. După doi ani încă, un preot coborât dint'o naie franceză a găsit necorupte Sfintele Sfinților, și le-a consumat. De-atunci exilul depărtaților s'a făcut și mai greu, mai trist.

Dumnezeu însă le purta de grijă. Sosit în Anglia p. Flynn nu și-a dat odihnă, până ce, în 1920, nu le-a trimis câțiva misionari. În 1821 s'a pus piatra de temelie a celei dintâi biserici din Australia!

De atunci progresul e continuu și repede. O'Connell răstoarnă, la 1828 legile penale anticatolice; la 1836 biserica catolică dobândește plină libertate în Anglia; în 1839 Australia încetează a mai fi loc de surghiun; în 1835, are un vicar apostolic iar din 1842—47 se organizează o provincie bisericească din șase episcopii. Pe locul căscoarei lui Davis s'a ridicat catedrala sfântului Patriciu, iar micul tabernacol de cedru al faurului s'a împărțit ca sfântă amintire în mii de case și biserici.

Biruința strălucită a catolicismului australian a încununat-o mai apoi uriașa figură de apostol a cardinalului *Moran*, numit arhiepiscop la Sydney în 1884, la moartea căruia în 1911 a plâns țara întreagă și presa scria că: „el a fost personificarea însaș a progre-

Foița „Unirii”

„Roma și Bizanțul”

— Câteva însemnări pe marginea unei foișoare din „Telegraful Român” —

de Ludimagister

Intâmplarea mi-a dat în mână Nr. 61, din 28 August, al „Telegrafului Român”, în subsolul căruia, botezat „foișoara”, un elev anonim se strâmbă urit către Roma, face ochi dulci Bizanțului și vrea să fie luat în serios de cititori.

Dar mai curând trebuie luat... de urechi. Pentru că fie din reavoință bizantină, fie din sfânta ignoranță telegrafistă, spune în puține vorbe atâtea ciudățenii, și cu atâtea gravitate, încât merită să se amuze și cititorii noștri câteva minute.

„Autorul” — care a avut prudența să nu iscălească, ca să nu se facă de rîs — face o ridicolă și rău intenționată comparație între cele două centre mari ale lumii vechi, cari au influențat viața noastră religioasă, și cu ea însuși sufletul nostru. Dar marele anonim ori nu cunoaște istoria, ori suferă și el de frigurile habotniciei bizantine.

Căci iată ce enormități spune: — „Sunt 228 de ani de când romano-catolicismul a intrat în țarina ortodoxismului nostru național. Se teme însă azi de o redșteptare a

„conștiinței religioase naționale; de aceea, pe viață și pe moarte, își apără, prin cei cuceriti cu totul sufletește, invaziunea de acum 200 de ani”.

Sărmane bolnav! Dacă ai citit cât de cât istorie bisericească românească, spune-mi —, te rog —, când a pătruns *calvinismul* în țarina ortodoxiei ardelenice? Spune-mi, te rog, cum se face de, la 1711, 46 de comune din Țara Oltului trec la unire, dar nu dela sfânta și ignoranta ortodoxie bizantină, ci dela calvinismul care pătrunsese în nefericita țarină ortodoxă încă cu veacuri înainte?

Vrei poate să știi și comunele? — Iata, ți-le înșir ca să ai cu atâtea cunoștințe mai multe. Sunt: Veneția de jos, Comana de jos, Comana de sus, Grid, Vad, Șinca, Cuculata, Ohaba, Hârșeni, Mărgineni, Șebeș, Bacium, Mândra, Rîușor, Todorița, Ileni, Hurez, Sevestreni, Sâscior, Berivoiul mare, Berivoiul mic, Copăcel, Dejani, Iași, Netotu, Breaza, Pojorta, Sâmbăta de sus, Lizsa, Drăguș, Voila, Voivodenii mari, Voivodenii mici, Ludușor, Dridij, Luța, Recea, Scorei, Porumbacul de jos, Porumbacul de sus, Arpașul de jos, Arpașul de sus, Viștea de jos, Viștea de sus, Beșibmac și Ucea de sus. (Vezi G. Barițiu, Pagini alese din istoria Transilvaniei. Sibiu 1889, vol. I, pag. 718-723.)

Aceste comune și altele de pe la Hălma-giu, Hunedoara și Sibiu au trecut la unire — precum spune istoricul Barițiu — dela calvinismul sub care zăceau mai bine de un veac

(Barițiu, op. cit. pag. 323); așa dară catolicismul nu s'a implantat în țarina ortodoxiei naționale, ci în țarina ortodoxiei aproape desnaționalizate și calvinizate.

Cum se explică, mă rog, că ortodoxia națională, mitropoliiții Ungro-Vlahiei nici odată n'au protestat când vlădicii ardeleni pe cari îi hirotoneau ei, — în multe cazuri pentru bar — făceau jurământ principelui și superintendentului calvin că vor observa cele 19 puncte impuse și primite de incestuosul Ilie Orest, de idiotul Simion Simionovici și de sârbul Sava Brancovici? Unde este naționalitatea ortodoxă din acele vremuri? Cine cultiva pe atunci țarina ortodoxiei bizantine?

Măi zice apoi anonimul „foișorist”: — „Bizanțul ne-a îndrumat vremelnice, dar nu ne-a furat sufletul. Am păstrat împreună comune, nea ritului, a dogmelor și a canoanelor. Bizanțul în cecece a avut el caracteristică de artă și legislație — ne-a împărțit cu prisosință — și ne-a ajutat să avem și noi o artă bisericească și un drept naționalizat”.

Ca răspuns la această aserțiune gratuită întreb: — Cum nu v-a furat sufletul Bizanțul schismatic, când voi și azi mai bucurăm de vorbă cu toți sectarii apusului și luați parte la toate congresele din Stockholm, Lausanne, Praga ș. a. decât să vă gândiți la adevărata încreștinare a credincioșilor voștri? — Cum păstrat împreună comunitatea dogmelor călăfraternizați cu toate sectele protestante, le cer-

sului religios, social, industrial al federațiunii.

La 8 Februarie 1915 debarcă în Australia cel dintâi delegat apostolic: Mgr. Ceretti, același care acum în purpură de cardinal reprezintă pe Sfântul Părinte la congres. De astă dată el a dus cu sine pământ din catacombe, pe care l-a pus în temelie nouă catedrale grandioase care se ridică în orașul nou ce se clădește spre a fi capitala federală: Camberra.

Ce pași gigantici! În 1912, la 95 de ani dela debarcarea pâr. Flynn, ierahia catolică număra 23 eparhii; iar ultima statistică a Oceaniei are 38 episcopi, 2640 preoți și 7.000.000 de catolici, conducătorii întregii vieți sociale, culturale și caritative.

Congresul euharistic, care a făcut să se desgroape din uitare aceste crâmpete de trecut miraculos, va da, fără îndoială, viață și bogăție nouă acestui admirabil colț de apologie catolică!

† Ioan Născuțiu

Veteranul paroh al Năsăudului și administrator vicarial al Rodnei, Rdsmul *Ioan Născuțiu*, s'a stins, la vârsta de 79 ani, după o viață plină de sbucium sufletec, în ziua de 31 August a. e. Cu dânsul dispărea unul dintre cei mai bătrâni preoți ai diecezei Gherla.

E născut dintr-o familie de țărani năsăudeni. Imbrățișând cariera preotească, după o scurtă administrare a parohiei Lușca, ajunge capelan în parohia nataală. Timp de aproape 51 ani a închinat slujbei de păstorie sufletească în această parohie. Alături de cinci vicari a împărțit toate greutățile împreunate cu slujba de preot. Impodobit cu înțelepciunea vieții, atât în viața familiară cât și în viața publică a arătat bunătate de inimă și sârguință spre fapte de binefacere. Aceste însușiri l-au ridicat mai apoi la rangul de administrator vicarial al Rodnei.

A avut bogată parte și de amărăciuni sufletești. Nemiloasa coasă a morții i-a secerat pe rând toată familia, începând cu un fiu teo-

log absolvent, apoi o fată în pragul fericirii, un fiu gata să intre în slujba de pretor și în urmă soția, culeasă în mreja morții într'un mod fulgerator. În toate aceste amărăciuni, cuprins de chinul îngrozitor al morții și parăsiții, mângâierea și-a căutat-o în Domnul. Înainte de moarte cu trei luni o nouă lovitură de boală grea i-a tulburat ultima-i liniște sufletească, și i-a alungat toate gândurile și planurile mari de binefacere.

Lasă însă amintirea unei mari binefaceri: **o fundațiune de 100.000 lei**, din interesele căreia în fiecare an să fie alocate încâtva nevoile și grijiile materiale ale *văduvelor și orfanilor de preoți*. Prin această faptă de milostenie și dărnicie creștinească, numele și amintirea îi vor rămânea în vece în inima atâtor neștiți, cari vor primi ajutoare din mărnicia lui.

Duminecă, în 2 Septembrie, i-s'a făcut o înmormântare vrednică de trecutu-i mare. Nu mai puțin de 38 preoți, în frunte cu Il. Sa Dr. Octavian Domide, delegat al Il. Sale ep. Iuliu al Gherlei, au perrecut la locașul de vece pe venerabilul slujitor al Domnului, ca și o mulțime de intelectuali din tot ținutul, diferitele reuniuni din Năsăud în corpore și mulțimea credincioșilor în masă compactă. Predica ocazională a ținut-o Il. Sa Dr. Domide, impresionând adânc întreaga adunare. Au mai vorbit încă Rvsmul *Pamfilu Grapini* în numele preoției din vicariat, pr. *G. Bichigean* pentru parohia Năsăud și *Dr. Teofil Tanco*, directorul bisericii „Aurora”. Un ultim cuvânt, la groapa deschisă, a mai rostit d. *Dumitru Nacu*, primarul orașului Năsăud.

Cununa dreptății, pe care i-o va da Domnul, să-i răsplătească toate ostenele și jertfele închinat pe altarul credinței și bisericii!

pr. Gavril Bechigean.

„Cununa Precuratei Vergure Maria”. Așa se cheamă renașterea mariană a credincioșilor noastre din *Ragla* (diec. Gherlei), care se însiruie cu vrednicie printre cele mai harnice tovarășe ale sale de muncă sufletească.

Infăințată abia de 6 ani, prin străduțiile actualei prezidente dna Elisabeta Mureșian, ea

a făcut mult pentru podoaba casei Domnului din acea parohie. Numai covoarele, perdelele și învâitorile de altar donate bisericii au valoare mari mare de 12.000 Lei. Tot pentru acelaș scop, precum și pentru alte gânduri caritative a mai adunat și are la dispoziție frumoasa sumă de 32.000 Lei.

Mai nou, în 15 August, reuniunea a avut o zi de mare sărbătoare: *sfințirea drapelului*, de pe care chipul Precuratei vorbește tuturor celorce vor căuta sub faldurile lui sprijin și mângâiere. — Slujba solemnă, celebrată cu asistența mai multor preoți, predica ocazională, apoi un cuvânt festiv al prezidentei au relevat importanța sărbătorii și au exprimat via bucurie pentru sporul minunat atins de reuniune.

Fie noul drapel al Precuratei un perpetuu indemn la râvnă sufletească pentru vrednica reuniune din Ragla, ca și pentru celelalte asociațiuni similare, mai puțin străduitoare!

Congresul uniunii femeilor române.

Marea federație a celor peste 100 de societăți femești din toată țara și-a ținut obișnuitul congres anual la 8 și 9 Septembrie în Cernăuți. S'au studiat și discutat cu acest prilej, pe baza unor rapoarte temeinic studiate, o serie întreagă de probleme de mare actualitate și de mare importanță socială.

Pentru „*protecția familiei țărănești*”, uniunea va organiza grădini de copii în lunile de vară când părinții sunt la muncă, va forma echipe ambulante din absolvente ale școlilor profesionale cari să instruiască pe țarancă în ale gospodăriei, și va stăruie la minister pentru reducerea licențelor de cărciumi. — În „*lupta contra imoralității*” uniunea pretinde o serioasă educație morală, lupta împotriva scrierilor pornografice, precum și alte măsuri de igienă socială. — Dintre „*plăgile sociale*” s'a stăruie mai ales asupra alcoolismului și mijloacelor de luptă împotriva lui. — *Gânduri bune* s'au dat și pentru „*protecțiunea copilului*”.

Să sperăm, că uniunea nu se va mărgini la stabilirea acestor principii și dorinți admirabile, ci va reuși să le și înfăptuiască, măcar în parte.

Săptămâna socială a catolicilor italieni.

Sub bolțile și colonadele impunătoare ale basilicii sfântului Ambrosiu din Milano, mai apoi în luminoasa aulă festivă a universității catolice, ticsită la imposibil de o mulțime entusiastă, s'a inaugurat în 2 Septembrie a XV-a „săptămâna socială” a catolicilor din Italia.

Tot ce are viața catolică italiană mai bun, mai învățat, mai viu, a alergat la vechea reședință a stului Ambrosiu pentru a găsi lumină și însuflețire nouă la umbra crucii, la treptele altarului, din șoaptele trecutului mare, din vorbirile și discuțiunile cari o săptămână încheiată au căutat cele mai bune drumuri pentru a duce cu un pas înainte, la biruință, steagul împăratului Hristos. În jurul cardinalului iubit de toți Tossi, a admirabilului președinte mirean contele Dalla Torre, și a savantului cu nume mondial care e pâr. Gemelli, rectorul universității catolice, s'au adunat episcopi și preoți, profesori și doctori, tineri entusiaști și femei însuflețite pentru biruința crucii, din toate părțile Italiei.

Tema acestei săptămâni a fost: *unitatea bisericii*. La aparență puțin „socială”, în realitate cât se poate de actuală și de uriașă importanță. În mijlocul sbuciumului omenirii de-a regăsi casa Domnului afară de care nu este pace, pe căi pe cât de ispititoare pe atât de greșite, o limpezire și adâncire a adevăratei noțiuni a unității bisericii, o precizare a singurelor căi cari pot reduce la căminul pierdut, este deadreptul o necesitate a vremii.

ceții școlile, le împrumutați doctrinele, cum ați făcut, de pildă, cu divorțul? — Totuș aveți mult, prea mult din dăbul Bizanțului. Dacă Bizanțul a gonit pe sf. Grigorie Teologul, a exilat pe sf. Ioan Gură de aur, a excomunicat pe s. Ioan Damaschinul, și marele Șaguna afară la 1855 Gazeta Transilvaniei, — singura gazetă românească politică de pe atunci — și pe toți cititorii ei, pe toți Românii cari în botez vor mai pune copiilor nume „lătinești” luate din istoria veche a Romei și pe toți aceia cari vor mai citi litere latine (Vezi Barițiu, op. cit. vol. II, pag. 739). În schimb însă Bizanțul a favorizat pe Iulian Apostatul, pe Arie, pe Nestorie, pe Machedonie, pe Leon Izaurul, pe toți iconoclaștii și pe toți ereticii veacurilor (Vezi Hergenrother, Storia universale della Chiesa, Firenze, 1908), precum și voi favorizați toate sectele, numai Roma o urăți.

Drept bisericesc aveți, dar mai bine i-s'ar zice protestantizat decât „naționalizat”, căci reformația a inspirat întreg „Statutul organic”.

Cât de primejdioasă este pentru seamă nostru Roma catolică, lăsam să-i spună prea eruditului foșorist sibian istoric: Pârvan, Xenopol, Onciu, Dobrescu, Sextil Pușcariu, Diaconovich, Densușianu (Aron și Ovidiu) apoi August Scriban, Lovinescu, Panaitescu, și N. Iorga, dacă le-a auzit de nume.

Inchee apoi ilustrul istoric astru zicând: „Decât cu Roma-catolică, care ne absoarbe, ori ne desființează ca biserică națională, mai

„bine cu amintirea Bizanțului, dar stăpâni la „noi în țară și în sufletele noastre ortodoxe”.

Nu-și da seama săracul că vorbește în vânt și neagă ceea ce constituția țării a aprobat și a întărit, că adevărat biserica noastră catolică-română-unită, este biserică națională. Am dori să ne spună ce biserică națională a desființat sau a absorbit Roma în decursul veacurilor? Au nu toate bisericile catolice sunt naționale? Am dori iarăși să ne arate unde este biserică națională a fraților noștri de peste granițe, din Iugoslavia, Rusia, Macedonia, ș. a. rămase sub pravoslavnicul scut al ortodoxiei bizantine? Apoi că mai bucuros rămâne în bezna Bizanțului, nu ne mirăm. Este și el din secta celor cu principiul: Video bona, proboque, deteriora sequor.

Prizonierii români mor în Siberia.

Tot mai rar și mai înădușit se aud vaietele celor câteva mii de prizonieri români, cari nici astăzi, după 10 ani, n'au fost salvați de moartea crâncenă care-i paște prin minele din Siberia. Inginerul Simeon Precup, care a reușit de curând să se salveze, după peripeții de luni de zile, să lămurească sguuitoare mai ales asupra „iadului siberian”, minele de plumb dela Ciliabniski, „mormântul multor mii de prizonieri români”. În ele „albeau oamenii văzând cu ochii și trupurile după câteva săptămâni de muncă silnică nu mai erau decât ruini”. — Un țipet desnădăjduit. Totuș, guvernul e prea ocupat cu petrolul, decât să-l audă!

Și nu întâmplător s'a discutat această problemă tocmai în Milano. Căci aici toate pietrele trecutului repetă și strigă peste veacuri lapidara formulă a lui Ambrosiu, fără de înțelegerea căreia unirea este imposibilă: „*Ubi Petrus, ibi Ecclesia*”!

Dea Dumnezeu să ia ființă și la noi plănuita „Asociațiune generală a Românilor Uniți”, pentruca și noi să putem face, în mic cel puțin, la fel!

Știri mărunte

Personale P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe d. prof. Ștefan Pop ajutor-director la liceul de băieți; iar la școala normală de fete profesoare cu titlu provizor pe doamnele: *Cornelia Rebreanu* pentru I. română, *Aurelia Socaciu* pentru geografie-naturale și *Victoria Urzică* pentru matematică.

Aviz școlar. *Cursurile la școlile secundare din Blaj se încep la 24 Septembrie. Elevii se vor prezenta în 21—22 Sept. În 23 Septembrie se va oficia la toate școlile „Venit Sancte”.*

Preoți anglicani convertiți. În sinul anglicanismului este un puternic curent de revenire la Roma. Mai nou, un grup de 11 preoți anglicani — numele cărora îl dă „New-World” din Chicago — au intrat într'un seminar catolic, pregătindu-se pentru adevărata preoție a lui Hristos. Mult mai mare este însă numărul acelor preoți anglicani convertiți, cari sunt nevoiți a-și căuta oficii civile, neputând fi preoți catolici din cauza căsătoriei.

O locuință de vară pentru Papa. „Le Debate” scrie, că un american bogat s'a oferit să clădească o locuință de vară pentru Sfântul Părinte, în grădina Vaticanului. Papa nu a primit oferta marinimoasă, ci a rugat pe miliardarul gata de jertfă ca să dea suma destinată acestei clădiri pentru sprijinirea misiunilor.

Cu cât s'a scumpit viața. După ziarul „Argus”, în August 1928 au fost mai scumpe decât în 1916: alimentele de 54'85 ori, îmbrăcămintea de 70'24 ori, diversele de 37'23 ori. Media prețurilor tuturor mărfurilor este de 54'10 ori mai mare în August 1928 decât în August 1916, arătând creștere de 1% față de Iunie 1928.

Locale. Dumineca viitoare, a XVI-a după Rusalii, va predica în catedrală p. Dr. Nicolae Lupu, profesor al academiei de teologie.

— Duminecă, în 9 Septembrie, s'a ținut, cu participarea unui număr frumos de reprezentanți, mai ales ai generației tinere, adunarea de reorganizare a Clubului Sportiv Blaj. Noul comitet, care are în frunte pe d. Dr. Gheorghe Borșan, iar de secretar general pe d. Dr. Zaharie Boilă, inițiatorul și sufletul întregii mișcări, este bună garanță pentru înjghebură unei intense vieți sportive, lipsa căreia s'a resimțit până acum în cercurile noastre.

— Intrecerile pentru campionatul de tennis al Blajului au decurs în perfectă ordine, în mijlocul interesului crescând al publicului. Ieri s'au făcut încheierile definitive. Campion al Blajului a fost proclamat dl Ghiță Suci; premiul II l-a obținut d. Wili Schneider, iar al III-lea d. Cassiu Suci.

Un cuvânt despre moda femeiască. Unul din creatorii modei parisiene, ocupându-se de curând, într'un interview, de capriciile actuale ale modei femeilor a spus, că „astăzi se poate vedea o reacțiune” la masculinizarea modei femeiești, „tinzând către mai marea întrebunțare a elementelor feminine în costumul femeii... Femeile sunt obosite de mascarada lor bărbă-

tească și deși nu se poate aștepta reîntoarcerea la rochiile cari să măture pământul, cum purtau bunicile noastre, totuși e din ce în ce mai clar, că rochiile se lungesc, se lărgesc și că ștofele cari... se potrivesc mai bine femeii apar în vitrinele marilor magazine și sunt alese de femeile cari au gust.

Numărul esperantiștilor. Profesorul Dr. Dietterle a făcut statistica celor cari se însufleșesc pentru limba esperanto. S'au anunțat în total 126,508 esperantiști, dintre cari abia 1920 români. Este însă neîndoios, că numărul adevărat se ridică la cel puțin încă odată atâta. — Precum se pare, cu toată vâlva și cu toate avantajele promise, noua limbă își face drum cu iușeala melcului. Ce oameni cumiți au fost înaintașii noștri, cari dela o margine a lumii la alta scriau și vorbeau o limbă universală: iatina!

Invitare. Eforia bis. gr. cat. din *Papiu Ilarian* (Budiul de câmpie) invită la *binecuvântarea bisericii nou edificată* împreună cu serbările comemorării lui *Papiu Ilarian*, pe ziua de Duminecă 23 Sept. 1928. — Seara, la orele 8, va urma petrecere cu dans în favorul bisericii.

† **Iacob Capușan**, fost șef de secție la administrația financiară, s'a stins, în Cluj, la 7 Septembrie c. în al 83-lea an de viață. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii”

Mai multora. Sesiunea a doua a *cursului de cantori*, care se va deschide la 1 Octombrie c. durează trei luni. Când se va deschide un nou curs, încă nu se știe. Probabil la primăvară. Urmăriți „Unirea”, care va da, la timpul său, toate lămuririle necesare.

B. Ciuj. Vina pentru tratamentul mașter de care se împărtașește religia în telegramele-legi ale ministerului instrucțiunii, este mai împărțită decât vi-se pare. De sigur ideologia sportivă-atei a celor dela cârmă, ca și a majorității profesorilor chieși, mai în vară, la sfat pentru fixarea programului de învățământ, este principalul izvor al acestei nelegiuiri primejdioase. Dar întrebarea este, dacă din partea autorităților bisericești, — a celor dominante mai ales, glasul cărora ar fi putut avea greutatea mare — s'a făcut tot ce se putea pentru împiedecarea ei? În „Crucea” din 4 Sept. p. econ. D. Georgescu dă câteva precizări nu tocmai edificatoare privitor la ținuta Sfântului Sinod în această chestiune. Mai întâi, la votarea legii învățământului secundar, care fixează numărul orelor de educație fizică, „nici un P. S. mitropolit sau episcop nu a luat cuvântul nici pentru nici contra”. Doar unii preoți și profesori au cerut să se prevadă două ore de religie, dar „n'am putut face aceasta fiindcă chiriarii noștri nu ne-au dat mâna de ajutor”. Iar mai de curând, Sfântul Sinod a înaintat ministerului programa pentru studiul religiunii, dar „cu privire la ore nu a făcut nici o propunere sau observație”. Dacă aceasta este situația, mai curând trebuie să ne mirăm că religia încă nu a fost scoasă cu totul din școală. Dar bun e Dumnezeu, vom ajunge-o și pe asta!

R. Sângerz. Cererea Sfântului Sinod adresată ministerului instrucțiunii, ca inspectorii învățământului religios să fie aleși dintre clerici, își are răzământul în legea învățământului secundar. Este cât se poate de firească să cerem și noi același lucru. În felul acesta am avea, în sfârșit, puțința unui control al catehezei, care până acum ne-a lipsit aproape cu totul.

V. P. Tăuții de jos. Ne luând ființă nici până astăzi atelierul de ornate sacre, dorit de sinodul arhiepiscopesc din 1927, nu vă putem recomanda altă firmă din țară pentru procurarea de odăjdii preoțești decât pe aceea, a cărei reclamă o găsiți des în „Unirea”: firma V. Hoza din Sibiu.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, eșefuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 3—7

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune ștofe.

Prapori de mătasă din Damasc, Candelabre din bronz aurit de 6 până la 24 lumini. Potire, cădelnițe, pieside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kg.

Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 6

(97) 49—7

Cea mai bogată carte de rugăciuni este

Mângăierea Creștinului

de IOAN GENȚ — 550 pag. format de buzunar

Cuprinde toate rugăciunile trebuincioase de dimineața, seara, la Mănecat, inserat, la mărturisire, cuminecare, la sf. Liturgie și diverse; precum și cântările dela Inserat, Mănecat, Prohod și Cununie.

Costă 80 de Lei legată în pânză peste tot

Se poate avea la toate librăriile mai de seamă și la redacția revistei: „VESTITURUL”, Oradea, Parcul Ștefan cel Mare

Nr. 8

(565) 4 10

Antoniou Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură pentru biserici românești

Atelier fondat în 1903

BLAJ județul Târnava-mică